

Oglas, pripisana itd. takaju i računaju se na temelju običnog čestika ili po dogovoru.

Novci za predbroj, oglas itd. šalju se naplatnicom ili položnicom pošt. stedišnicu u Beču na administraciju lista u Pull.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu adresu pošte predbrojnika.

Tko šalje vijesne ne primi, niti to javi odgovarajućem u stvarima, pismo, što se ne plaća poštom, ako se izvana šalje. — Redakcija.

Čakovog, redna br. 547.849.

Telefon Nakare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Izlazi svakog utorka i petka u podne.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a ne frankirani neprimaju.

Predplata za poštarijom stoji: 12 K u obće, 6 K za seljake na godan ili K. 6—, odo. 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina.

Epjodini broj stoji 10 h. koli u Pull, toli izvan ite.

Uredništvo se nalazi u ulici Gnila br. 5 te prima stranke osim nedjelje i svake svaki dan od 11—12 sati prije podne.

Odgovorni urednik i izdavaatelj Stjepo Gjivić. — U nakladi tiskare J. Krmpotić i drug. u Pull. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Pozor!

Tko ne bude primio budući broj, tomu je list radi nepodmirenja duga ustavljen.

Uprava „N. Sloge“

Sjećajte se „Družbe Sv. Cirila i Metoda“ za Istru

Iz carevinskoga vieća.

Beč, 27. veljače 1901.

Današnja sjednica trajala je od 11. pr. p. skoro do 7. po podne — a s poslovi nije se maknulo ni makac napried.

Najprije čitali su se predlozi i interpelacije. Češke interpelacije u njemačkom prevodu morale su se na zahtjev Čeha čitati u cjelosti.

Onda su govorili razni češki zastupnici k zapisniku, posljednji među njimi narodni demokrat češki Fressel. Govorio je češki, govorio je skoro jednu uru. Šenerer i njegovi drugovi srditi na to, zahfjevali su od predsjednika, da uzme Fressela rieč. Rekli su da može govoriti, makar i češki, takodjer 12 ura, ali da k zapisniku nemože biti tako duga govora. Kad jih predsjednik nije htjeo poslušati, onda su počeli jače bućiti, išli su k predsjedništvu, i tamo silom zahfjevali, da Fresselu uzme rieč. Predsjednik se nije dao prestrašiti. Wolf i Stein počeli su prikriti govorniku šakami od daljega, blizali se sve jače k njemu, da ga silom zapriete govoriti. Njegovi uži drugovi ga štite. Wolf i Stein hoće ipak da se urinu. Nastane turanje, dolazi skoro do šaka, Steina izturaju van. Dotrč rednik Walz, za koga kažu inače, da bi se sam rad fukao, postavi se među boreće se i oni se po malo razstaju. Kod toga nastala je buka u cijeloj kući, te je predsjednik radi razdraženosti pretrgao sjednicu za pol ure. Posle pol ure, otvoriv sjednicu, ukori one koji su govornika prićili (Šenerer vieč: „još čemo“), i daje Fresselu rieč. Ovaj svršava odmah svoj govor.

Na redu je prešni predlog Rusá Breitera. Tim predlogom zahtjeva, prvo da se čim prije prouči prosvjede proti izborom, i najdalje u četiri mjeseca izvjesti, drugo da izstragu proti izbornim zloporabam vode sudovi sa državnimi odvjetnici. Za ovo drugu točku navádja razlog, da do sad ima iztrage voditi ministar nutarnjih poslova, a ovaj da daje iztrazivati svojim podređenim, koji su zloporabe počinjali

ili dali počinjali. Al promjena koju predlaže, nije shodna. Inače govornik jako prigovora zastupnikom vladajuće poljske stranke. Ove brani drug, njim zast. Gižowski, koj veli, da netreba na nje napadati, nego na činovnika ako se je gdje zla počinilo. Veliki prigovori i prepričke.

Demokrat Poljak Dašinski prigovora bezobzirno poljskoj vladajućoj stranci, al svaljuje krivnju na vladu, koja da je za sve odgovorna.

Ministar-predsjednik Koerber odbija napadaje na činovnike u koliko su obćeniti. Ako mu se pojedine slučaje prijavi, on jih daje savjesno iztrazivati, i postupa po pravu i zakonu. Posljedni izbori u Galiciji da su svakako prošli redovitije i mirnije nego svi prvani. I tamo da se uprava sve bolje razvija, al razvoju neće pomoći, da se traži sporove između stanovnika jedne krvi i jedne pokrajine.

Čeh dr. Placek govori za prvi dio predloga Breiterova.

Poljak Kubik, Stojalovskove stranke, koj je u slavenskom centru, govori poljski, žestoko proti Poljskoj vladajućoj stranci. Prigovaruju članove ove.

Eugen Abrahamović brani poljsku stranku.

Zast. Kos, Rus, govori s primjeri proti njoj.

Prešnost je glasovanjem pala. Predlog će se redovito razpravljati. (Kad bude!)

Zast. Berks predlaže, da se predlog glede promjena zakona o pristojbah kod prenosa posjeda čim prije razpravi. Zastupnik Wolmayer se tuži na stanje u parlamentu, te veli da često nezna da li nije u luđnici.

Na svrši imao se je obaviti izbor četvorice članova u nadzorni odbor državnih dugova. Mnogo zastupnika odneslo je već svoje glasovnice u košaru, koja bijaše na stolu u sredini dvorane. Wolf je košaru primio, prevrnuo, razrgao odane cedulje, i vikao, da se ima glasovati kao kad se predsjedništvo izabire, tako naime, da se proziva imena zastupnika, i da kod proziva odavaju glasovnice. Kod te samovolje Wolfe ima buke, predsjednik izjavlja sad jedno sad drugo; al konačno se podaje nasilju Wolfa, i kaže da će se odnosni izbor sliedeći dan obaviti.

Beč, 28. februara 1901.

I današnja sjednica prolazi obćenim tokom. Čita se predloge i pisane upite.

Razpravlja se prešni predlog Čeha Heinriha i drugova, da se zabrani tako zvano diferečno poslovanje sa gospodarskim proizvodji. Predlagatelj govori za prešnost svoga predloga češki pak njemački. Prešnost pada.

Razpravlja se prešni predlog Čeha dra. Šileny i drugova idući za tim, da se posjede seljaka i građjana odtetiri od dugova. Za govora dra. Šileny izćio se je osobito Šenererovac Stein, izjavljajuć na puna ista, da su on i njegovi drugovi za Njemačko carstvo; da hoće jedan njemački narod, jednu vjeru, i jednoga cara.

Zastupnik Kaiser, njemački nacionalac čini predsjednika pozornim, da može sve

predloge, na temelju § 34. poslovnoga reda, predati dotičnim odborom, bez da predlagatelji govore. Govornik prigovara što se vrijeme gubi dugimi govoru, pak s toga nastaje ponovno silna buka. Govornik je naime bio jedan od glavnih njemačkih zastupnika, koji su tri godine prićili svaki rad, pak mu to Česi sada u pamet dozivaju; i pitaju toga gospodna, što je kroz tri godine radio.

Predsjednik oko 4 ure javlja, da želi tajnu sjednicu radi dviju interpelacija Šenererovaca, te čini izprazniti galerije. Zastupnička kuća zaključuje tajnu sjednicu. Čita se odnosne interpelacije, u kojih jednoj se govori o njekih pristojbah katoličkim svećenikom, a u drugoj o interpelaciji u tajnoj sjednici već prije zabačenoj. Već prije toga vieč Šenerer, da neće prisustvovati toj komediji, pak zajedno sa mnogimi drugovi izlazi iz dvorane, protestirajuć proti takovomu postupku. Govore u prilog interpelaciji Niemac soc. demokrat Šein, Šenererovac Tschan.

Proti interpelaciji zastupnici Kern, Scheicher, Lueger, Sa 169 glasova proti 104 odlučuje se, da se njeka mjesta interpelacije u javnoj sjednici nepročitaju. Proti su glasovali njemački nacionalci i liberalci, kao i talijanski zastupnici osim konservativnih iz Tirola. Wolf s drugovi vieče na to grozno, i veli da su zastupnici orobljeni prava interpelacije, i da je parlament sličan dječjemu zabavistu. K tomu se grozi sa obstrukcijom, ako se bude još tako postupalo.

U kontrolni odbor državnih dugova izabrani su: Poljak Kozlovski, Čeh Kalfan, njemački nacionalac Wolfhard, i katolički Niemac dr. Fuchs. Proti ovomu bili su mnogi Niemci, al su Slaveni za njega radje glasovali nego li za liberalnoga Niemca.

Beč, 1. marča 1901.

Današnja sjednica bila je kraća nego li prošlih dana, al se inače mnogo od njih nerazlikuje.

Čitalo se je podneske, predloge i upite. Česi na usta dra. Brzorada prosvjedovali su i u ovoj sjednici proti postupku predsjednikovomu sa češkimi interpelacijami.

Razpravljalo se je o prešnosti predloga socijalnih demokrata, težućega za tim, da se radnja u rudokopih skрати na 8 ura na dan, i da ženske u obće u rudokopih nerade. Osim socijalnih demokrata, izjavili su se, za prešnost toga predloga i za nju glasovali Česi, Hrvati, Slovenci, Poljaci pučke stranke, Rusini, te antisemiti i Sveniemi. Dvie trećine ipak nisu dosegli. Prešnost bila je zabačena, al je pak bilo prihvaćeno, da predsjedništvo onaj predlog dađe socijalno-političkomu odboru.

Kod glasovanja bilo je buke i vike proti onim koji nisu za prešnost glasovali. Prema svrši sjednice oglasio se je za rieč zast. Wolf, te je svojim načinom počeo iznašati ono, što bijaše u interpelaciji njegove stranke, koju se nije dozvolilo objelodaniti. Upozoren na to predsjednik, pozvao je Wolfa da o tom negovori, o-

menno ga, da će mu uzeti rieč, i konačno užeo, pošto nije htjeo prestati. Wolfovi drugovi su kod toga grozno bućili i prigovorali predsjedniku, a Wolf mu je napokon doviknuo nek do drugoga tjedna prouči poslovni red.

Drugoga tjedna bit će prva sjednica ponedjeljek o 5. poslie podne.

Danas se govori, da su Česi poslie duljega razpravljanja sa vladom, i njekimi njoj prijaznim strankami, privolili da se budućeja tjedna dađe u tok razprava vladina osnova za dozvolu novacanja. Je li su na to privolili uz koj uvjet, uz koju cijenu, to se nezna.

Od prekjuter mnogo se govori i piše u novinah o adresi sa strane gospodske kuće. U toj kući su tri stranke: desnica, lijevica, i sriednjica. Luče se po načelih, al sve su više manje vladine, i to ne jedne ili druge vlade, nego svake. I tomu se ima pripisati, da se je adresni odbor gospodske kuće složio za jednu jedinstvenu adresu, onakovu po prilici kakovu vlada želi, i kakvoj je vlada u prestolnom govoru izražaja dala. Bit će možda još o tom govora. Za sad hoću samo da vam rećem, da je tu naglašena ustavnost kakova postoji i koju se može samo stogod popraviti, i da je naglašena potreba zakonitoga uredjenja „posređujućega“ jezika, dakako njemačkoga, tobož bez povrede prava drugih naroda i jezika. Dakle mjesto „državni posređujući“ jezik. Zovi ga kako hoćeš, stvar ostaje ista. Ide se sve jače stopami Svenjemaca. Dok nisu oni došli na pozorište, nikomu nije ni na um palo, da se bud kojemu jeziku kakva povlastica dađe; sad eto izražo to i naert adrese odbora gospodske kuće!... Sutra u 1 sat po p. razpravljati će o toj osnovi adrese cielekupna gospodska kuća.

Državna podpora Istri.

Prešan predlog*) zastupnika Spincića i drugova glede pruženja podpore iz državne blagajne za ublaženje i odstranjenje nevolje u Istri.

Obzirom na različite elementarne šlete, kojimi bijaše pokrajina Istra zbog oluja mraza, kiše i tuče takodjer tečajem godine 1900. posječena;

obzirom na okolnost, što je filoksera u raznih krajevih, navlastito takodjer na kvvarnerskih otocih vinski proizvod — najvažniji za tamošnje stanovništvo — za više godina unistila;

obzirom na vinsku klauzulu u trgovačkom ugovoru sa Italijom, kojom bijaše razprodaja vina onim otežana, koji ga imadu i radi koje su morali mnogi manji trgovci, koji su prodajom dalmatinskog vina svakdanji kruh služili, dotičnu trgovinu napustiti i tim svoju glavnu zaslužbu izgubili;

obzirom na okolnost, da bijaše pokrajina Istra kroz više desetgodišća, dapače čak kroz stoljeća posve zanemarena, da se je takodjer zadnjih godina u raz-

*) Ovaj predlog bijaše prihvaćen i odnosnomu odboru izručen. Op. Ured.

nijera sa potrebama premalo učinilo ta-
kodjer za materijalno podignuće pučanstva,
tako, da imade u Istri, osobito medju
hrvatskim i slovenskim pučanstvom radi
mačuhinskog, dapače često neprijateljskog
postupanja proti istomu od strane auto-
nomnih oblasti, trajnu nevolju;

i obzirom na to, što se je moglo
proslgodisnjim podporami iz državnih
sredstava za ublaženje nevoljnog stanja,
dokazano mnogobrojnim molbami i dru-
gimi podnesci, podnesenimi skoro sa svih
strana Istre carevinskom vieću, odnosno
c. k. vladi, vrlo malo učinilo, uslobodjaju
se podpisani staviti predlog:

Viseka kuća neka zaključiti:

„Pozivlje se c. k. vladu:

1. Da pruži bezvratno iz državnih
sredstava stradajućemu stanovništvu Istre,
navlastito hrvatskomu i slovenskomu pod-
pora za izvedenje manjih radnja, kao
primjerice za popravke cesta, gradnje vod-
njaka.

2. Da uvrsti u proračun za 1901.
naknadno iznose za provedenje javnih
radnja — izsušenje močvara, uređenje po-
toka, za gradnju cesta i luka itd. — o
kojih se je medju ostalim posljednjih de-
set godina u carevinskom vieću govorilo i
radi kojih bijahu resolucije prihvaćene*.

U formalnom pogledu predlaže se, da
se postupa sa ovim predlogom svimi kra-
ticami i da se ga bez razprave po § 31
poslovnika izruči odboru za podpore stra-
dajućim odnosno proračunskom odboru.
U Beču, dne 21. februara 1901.

Spinčić, dr. Ploj, dr. Ferri, dr. Fer-
jančić, Vuković, Perić, dr. Klaić, Ivčević,
dr. Tavčar, dr. Plantan, dr. Dyk, Šupuk,
Robić, Borčić, dr. Pacak, Biankini, Marti-
nek, dr. Zaffron, Maštálka, dr. Erzorád,
Srámek, Gabrček*.

Interpelacija

zastupnika Vjek. Spinčića i drugova
na njeg. preuzvišenost gosp. ministra-
predsjednika i upravitelja ministarstva
unutarjih posala.

Dne 19. jenara t. g. primio je prvo
podpisani od sluge c. k. kotarskog pogla-
varstva u Voloskom u otvorenoj kuverti
bez naslova izbornu vjerodajnicu od dne
18. jenara t. g. Br. 1537/IX., 1901, sa
podpisom c. k. namjestnika u Trstu i u
Primorju, Gočes, i sa otiskom „Statthal-
terei Triest“, (Namjestništvo Trst. Op. Ur.).
Izborna vjerodajnica popričadna bijaše sa
„knjigom dostavnicom“ providjenom sa
otiskom „K. K. Statthalterei Triest“ i sa
četvero-jezikovnimi rubrikami, od kojih
bijaše samo njemačka rubrika ispunjena.

Prvo podpisani odpravio je sve to na
c. k. kotarsko poglavarstva u Voloskom a
za c. k. namjestništvo u Trstu natrag, uz
pismenu opaku, da neprima od istoga
njemačkih dopisa.

Dne 26. jenara t. g. primio je od ob-
ćinskoga sluge u Voloskom u hrvatskom
jeziku napisanu kuvertu sa dostavnom
knjigom u istom jeziku. U kuverti nadje
svoju izbornu vjerodajnicu, u njemačkom
jeziku popričanu sa hrvatskim dopisom
c. k. kotarskog poglavarstva u Voloskom
od dne 24. jenara 1901, Br. 29/Pr., kojim
mu se usljed naredbe c. k. namjestništva
od dne 23. jenara t. g. Br. 2232, priob-
ćuje, „da pripisana mu izborna vjero-
dajnica nije dopis c. k. namjestništva, već
dokument, izdan po propisu izbornog reda
za carevinsko vieće kao legitimacija za
ulaz u državni sabor“.

Obzirom na to, da imade po § 55
izbornog reda za carevinsko vieće c. k.
namjestnik, koji je najviši organ c. k. na-
mjestništva izdati i dostaviti izbornu vje-
rodajnicu, i da bijaše spomenuta izborna
vjerodajnica providjena otiskom c. k. na-
mjestništva;

obzirom na to, da nema u Austriji
zakona, po kojih bi se imalo „dokumente“
u njemačkom jeziku izdavati;

obzirom — na to, što izdaje c. k. na-
mjestništvo Galicije izborne vjerodajnice
u poljskom jeziku, ono Češke u češkom za
Češke, u njemačkom za njemačke zastup-
nike, onog Dalmacije u hrvatsko-talijanskom
jeziku;

usudjuje se podpisani staviti upit na
njegovu preuzvišenost gospodina ministra-
predsjednika kano upravitelja ministarstva
unutarjih posala:

1. Odobrava li njegova preuzvišenost
prije opisano postupanje c. k. namjestnika
i c. k. namjestništva u Trstu glede na
izbornu vjerodajnicu prvo spomenutog
zastupnika?

2. Ako da, na temelju koje zakonite
ustanove može njegova preuzvišenost takvo
postupanje opravdati?

3. Ako ne, jeli njegova preuzvišenost
voljna shodne korake poduzeti, da se u
buduće takovo postupanje izbjegne i za-
konito postupa?*

U Beču, dne 13. februara 1901.

Spinčić, dr. Ivčević, Robić, dr.
Zaffron, Gabrček, dr. Plantan, dr. Ferri,
dr. Klaić, dr. Ferjančić, dr. Ploj, Vuković,
Biankini, dr. Tavčar, Borčić, Perić, Šupuk*.

Skupština gospodarske zadruge Opatija.

Usljed poziva proglašenog u „Našoj
Slogi“ u 11. broju od 5. februara o. g.
sastao se dne 17. februara 1901. u Berseču
odbor, i veliki broj članova gospodarske
zadruge.

I. Točka. Pozdrav predsjednika. Pred-
sjednik otvori skupštinu sa liepim i ob-
širnim govorom, pozdravi prisutne članove,
protumači veliku korist gospodarskih za-
druge za zahvali istim na mnogobrojnom
posjetu.

II. Točka. Tajnik pročita izvješće o
djelovanju kotarske gospodarske zadruge
u Opatiji od 31. decembra 1899. do 31.
decembra 1900.

Godinom 1901. nastupa zadruga 14.
godinu njezinog života, te pošto je od
od onda, do posljednje sjednice, koja se
je dne 2. veljače 1900. u Mošćenich ob-
državala, imao svaki prilika da sluša iz-
vješća, s kojima je predsjedništvo ove
gospodarske zadruge po svojih silah na-
stojalo naceritati rad i uspjehe, koji su se
u jednoj ili u drugoj godini polučili, neću
dakle u današnjem izvještaju obazirati se
na prve godine, već će nastojati, da u
glavijih potezih crtam sve ono što je u
minulog godini poduzelo i provelo.

U prošlog godini imalo je predsjed-
ništvo i odbor sa ustrojenjem zadružnog
vrta za pokus i gojenje neokužene ameri-
kanske pa i najbolje vrste domaće loze,
vabaca i voća mnogo truda, posla i troš-
kova. Ono se je obratilo svojedoba na tri-
soku vladu, da ista izvoli dobaviti mu 500
komada neokužene američanske lože i to:
„Riparia portalis, Rupestri monticola“ i
drugih shodnih za naša zemljišta i vino-
grade, kao i da prisjoci u pomoć i sa
novčanom podporom: jer zadruga nema
dostatnih sredstva za nabavu svega toga.
Za ogradu, zid, prokretenje, prekopanje i
za dielonično uređenje spomenutog vrta
potrosilo se je 329 kruna 20 para. Slavno
kulturno vieće podarilo je dobrostivo no-
vačnu podporu od 300 kruna i dobroga,
liepoga i valjanoga biká, koj se je predao
na skrb i nastojbu g. Josipu Barkovića iz
Martine broj 63, za koje dobrostive i
zadrugi dobro došle darove, mu prikaže
ovdje svoju najveću zahvalnost. Nu za
podpuno uređenje spomenutog zadružnog
vrta polak razvida od strane vještaka, tra-
bati će još 2500 kruna, što će se polagano
svake godine nešto polak svojih financi-
jalnih sila i uz pomoć visoke vlade
učiniti.

Ova gospodarska zadruga potrosila je
u minulog godini za nabavu novih i po-
pravak starih strealjka, za knjige, kole-
je:

— i ostale stvari, što je medju članove
porazdjelila svotu od 122 kruna.

Predsjedništvo ovogopodarske zadruge
je uvijek, svagdje i kod svake prigode pre-
poručalo koji članovom toli ostalom pu-
čanstvu, da učini sve moguće da se pre-
preči svaka bolest na traju, tim da svaki
svoje loze f traje marljivo sumpora i škropi
sa modrom galicom, što je puk uvidio
istinitu korist sumporanja i škropljenja i
u prošlim već godinah ova minule godine
s veseljem i rado učinio, s toga vieće se
je i liepi uspjeh, jer plod bijaše bolji i
obiljniji nego u prijašnjih godinah, ufati se
je dakle, da će posjednici vinograda sve
više se toga posla poprimiti i držati.

(Konač aliied).

DOPISI.

Pišu nam iz Kanfanara, dne 3.
ožujka: „Danas stiguo i ovamo „smradni
Popolo Istriano“ sa dopisom iz Kanfanara:
ali kako je sve u njemu laž tako i taj,
jer dopis je skovno poznati „makjavelo“
u Pull u sriedu posle podne i predao ga
svomu drugu da ga tiska.

Svak nezna kako i za koji uzrok, već
od vremena žudjeni občinski izbori izpa-
doše na ovaj način kako sad, zato treba
da obavijestimo čestite čitaoce „Naše Sl.“

Nije istina, kako on kaže, da su iz-
bori izpali, posve krivo za talijansku
stranku, zato, jer su popovi svoju blago-
slavlvenu ruku uložili, nego krivnjom same
gospode Kanfanarske, koja hoće da paš-
luk vlada. Tomu su krivi oni hvaljeni
Talijani, koji gule jađnoga kmela, ne
samo kamašam, nego i prekomjernim ne-
pravdanim izmišljenim tražbinama. Pa i
to bilo bi se dalo trpjeti, kad nebi bili
nastojali lišiti obćinare i obćinskog imanja;
da siromah nebudé imao gdje niti palicu
usjeti za ogrijat svoje ostarano i izmučeno
telo.

Tomu je kriv i isti poznati u Žudiji
Filipići, komu je Kanfanarska korica krulja
već tvrda bila, a zubi mu slabí, pak pre-
vidjajuć, da bi do malo zube mogao slo-
miti, podje brže bolje do Vrsarskog dok-
tora da mu ih učvrsti. Dosta je on ža-
briznomu narodu učinio, dokle je ovaj u
njega gledao kao u zlatnoga telca i od
njega ovisio: ali tmine su prošle, a dan
osvanuo, te Kanfanari osvietlaše lice. Sa-
baciše sa sebe jarani Filipičev, te neka
zahvali Bogu, da nije u ovijem izborima i
glavu izgubio. Mi mu svikolici kao jedan
poručujemo, neka zaboravi na Kanfanar i
neka ne dira ni iz bliza ni iz daleka u
naše omiljene popove jer će mu jezik
usahnut (Amen Bože): Nije nama potriba
ničijih naputaka u ovijem stvarima, jer
ih dobro razumijemo, da bismo i koga
naučiti mogli: Ne, nemaš dopisnice što
odkrivat našim povovima ali mi tebi
bismo imali što, a i tustih, koje ćemo
premućat radi uljudnosti, koje ti nemaš,
niti ćeš igda imat, nego se razbacuješ
samo zlobom i klevetom. Savjetujemo ti,
da ne prevraćaš kosti pok. Studenca jer
nam je još mio i duboko u sreću usadjen;
te kako njega, štujemo i sadašnjega nam
obljubljenoga Sutića, te ti nedopuštamo
da kleveteš ni na njega, ni na ostale, i
da ih u oimrazu stavljaš. Nepoznaš Boga,
pak ni njegove namjestnike!

Preporučaš biskupu da smjesti druge
popove u Kanfanar, valjda bi ti bilo drago
da se prije biskup posavjetuje s tobom
pa da pošalje predprence tvoga kova pri-
poviedati lazi i klevete.

Mi pako s naše strane preporučamo
privs. biskupu, da baš dobro pazi što je
Kanfanar i tko u njemu pribiva.

U toliko do viđenja podli dousniče,
čekamo te opet na dojdute izbore, dodji
mutit vodu kako si navadan, ma tvrda ti
je besjeda, da će ti prisjesti.

A ti Kanfanarski narode započeo si
dobro, pa bolje, i svrši, osvjetlaj si lice.
Jer još jedna li luga na obrazu stoji, a
to je prvo tjelo! Nevjeruj protivnicima
su lije! Svi kao jedan glasujte za ono

muže, koji su iz naroda nikli, pa narodu,
vierni ostali, koji su činom i djelom Hr-
vati!

Do viđenja: smradni spjunjaki dopis-
nice „Populov!“ B.

Franina i Jurina.

Fr. Ca bi reć da se je aštur Klara ferna
toliko vrimena u Kanfanaru.

Jur. Doša je brojti glase.

Fr. Pa je li jih ča nabrojja.

Jur. E: moga ih je u jedan dan čuda na-
brojat, ako je stija, moga ih je na-
brojit, li do sedam glasi.

Fr. Ala je bez glave kad je za to doša.

P. n. gg. predplatnicima!

Prosljedjujemo i danas prilagati

P. n. gg. predplatnicima posebno K-
stiče sa oznakom zaostaje predplate,
koju neka izvole u roku od petnaest
dana uplatiti. Tko po izmaku tog roka
ne namiri duga, obustavljamo mu list,
a predplatu utjerati ćemo drugim
putem, koji neće biti svakomu mio.

Razne vijesti.

Političke:

Austro-Ugarska. U sjednici carevinskoga
vieća od dne 5. t. mj. došlo je konačno
do prvog čitanja vladine osnovne o nova-
ćenju ili o rekrutnom zakonu. Već prije
četnaest dana bio je stavio predsjednik
na dnevni prvo čitanje sljedećih osnovna:
o proračunu, o investicijah o porezu na
rakiju i o novaćenju. Da je došlo u obće-
na, dnevni red jedna od tih osnovna imalo
bi znaćiti, da se je vlada nagodila sa od-
lučujućimi strankami u obće, napose sa
Česi. Ovi su pristali na razpravu sve dr-
žavne potrebe nekoje gospodarske pogod-
nosti, koje im je vlada obećala. Njemačke
stranke bile su dakako protivne svakoj
pogodnosti, koju bi se imalo podieliti Če-
hom, nu reć bi, da nisu uspjeli razbiti
pregovora sa Česi. Niemci očekuju, da će
doći na dnevni red iza zakona o novacih,
osnovna o investicijah, jer bi se tim zako-
nom najviše okoristile njemačke pokrajine.
Zakonodavno djelovanje započelo je
dakle dne 5. t. mj. I ta sjednica, bijaše
doduše burna kano i ona prediduća, ali
tajne ili prikrute obstrukcije sa strane Čeha
nehijaše.

O zakonskoj osnovi o novaćenju, koja
bijaše na dnevnom redu — i to prvo čita-
nje — u utork govorili su medju osta-
limi češki zastupnici Horica i Udralz vrlo
ostro proti vojnoj upravi, koja neće da
pozna narodne ravnopravnosti, te je sru-
da protivna, slaveniskim narodom. Obioja
izjavise u ime svoje stranke, da će glosa-
vati proti toj osnovi.

Kršćanski socijalist Scheicher prepu-
ručio, je vojnoj upravi, da štedi što više
vojnike poljedelce, koji pripadaju vojnoj
pričuvi, i koji su često jedina podpora
njihovim obiteljim. Ova vrst vojnika nebi
se imalo pozivati na vježbu u ono doba
godina kad su najveće poljske radnje.

Zastupnik Biankini potuzio se je na
vojnu upravu, što zanemaruje vojnu mor-

Nastavak u plilogu.

Javni sastanak Za nedjelju dno 10. t. m. u 10 sati u jutro pozivlje odbor političkoga društva „Edinost“ u Trstu svoje članove i istomišljenike na javni sastanak u prostorije „Tržaškoga Sokola“ (alica coronae). Program sastanka je sledeći:

1. Podrav predjednika
2. Prosvjed proti popisu pučanstva
3. Novi domovinski zakon
4. Predlozi.

Utok proti proširenju hrvatske pučke škole u sv. Petra u Šumi. C. k. zemaljsko školsko vieće za Istru bilo je zaključilo, da se jednorazrednu hrvatsku pučku školu u sv. Petru u Šumi povisi na dvorazrednicu radi preobilnog broja školske djece. Proti tomu zaključku odlučio je zemaljski odbor u Poreču utok na ministarstvo bogoslovlja i nastave. Ono je odbilo utok kano neosnovan i odobrilo zaključak c. k. zemaljskoga školskoga vieća.

Na to je odlučio zemaljski odbor, da će proti toj odluci c. k. ministarstva uložiti utok na vrhovno upravno sudšte u Beču.

Štvari drugi zemaljski odbor prihvalio bi objeručke ovakav zaključak zemaljskog školskoga vieća, nu istarski zemaljski odbor protivni mu se zubi i nokti. — jer se radi o proširenju jedne hrvatske pučke škole! I to su tobož prijatelji i širelji pučke prosvjete?!

Suđbeni „Novi List“ seli se na Rieku. U broju 50. od dne 1. t. m. suđbenog „N. L.“ čitamo, da je kod kr. poreznog ureda na Rieci položena propisana kaucija za izdavanje lista, te da te se „N. L.“ ovoga čedna preseliti u novu vlastitu tiskaru na Rieku. Bilo sretno!

Grossmann opet odsuđen! Nije tomu davno, što smo javili, da bijaše sin glasovitog Talijana iz Sezane, ravnanjskog učitelja u Lovranu Guglielma Grossmanna, odsuđen na zatvor od c. k. kotarskoga suda na Voloskom. Tomu nadobudnomu gospodičinu, po imenu Mario, ne bijaše dosta prve slave, pa je tražio veću i veličanstveniju. I našao ju je polag one „kišice, ta najde“ (po talijansku: „chi cerca, trova“). Evo kako je došao do te najnovije slave:

Mario Grossmann, sin Guglielma Grossmannu, postao je po svomu prijatelju i jednomišljeniku, nekome Paganu na c. k. kotarski sud na Voloskom kaznenu prijavu.

Suđbeni kancelist G. Krulčić, koji se je nalazio u uredu, nije htio prijave primiti, jer bijaše prednja poslje 5 sati po podne, kad je bio uručbeni zapisnik već zatvoren.

Mario Grossmann podnio je pritužbu na c. k. predsjedništvo prizivnoga suda u Trstu, u kojoj je utvrdio, da je Krulčić onako postupao iz narodnog fanatizma s namjerom, da mu naskodi, i da je kasnije tu stvar pripovijedio u kavani.

Prizivni sud odredio je na to disciplinarnu izragu proti kancelisti Krulčiću. Izragom se je dokazalo, da su klevete Grossmannove neopravdane, jer je morao sam Grossmannov prijatelj Pagan priznati, da je valjda došao prekasno na sud i da mu je kancelista Krulčić kazao, neka podnese prijavu drugičan na vrijeme.

Pošto se dakle izragom ustanovilo, da je Krulčić posve zakonito postupao, vratio je c. k. prizivni sud sve spise c. k. kotarskomu sudu na Voloskom sa nalogom, da se postupa proti Mariu Grossmannu u radi uvrede poštenja po §. 487. k. z.

Na sudu u Voloskom bijaše usljed toga preaslano više svjedoka, koji izkazahu, da je Krulčić pravilno i zakonito postupao. Na temelju toga izrekao je sud osudu, kojom odsudi Maria Grossmanna na tri čedna zatvora. Pred sudom na Voloskom zastupao je obitelji otac odvjetnik Costantini.

Time nezadovoljan prijavio je Mario Grossmann priziv na c. k. zemaljski sud u Trst.

U sriedu vršila se je u Trstu prizivna razprava. Maria Grossmanna zastupao je odvjetnik Filinich. Na toj razpravi bijaše potvrđena osuda i molbe, jer se opet pokazalo i dokazalo, da Mario Grossmann nije niti kušao dokazati istinu svojih kleveta.

Gradnja hrvatske pučke škole u Voloskom. Od tamo nam pišu, da su prošloga čedna započeli sa kopanjem temelja za gradnju hrvatske pučke škole u blizini crkvice sv. Roka.

Škola biti će na vrlo liepom položaju. Čestitamo vrlim Vološakom, što su se brzo i ozbiljno zauzeli za gradnju toli potrebite hrvatske pučke škole u svojem mjestu.

Pobili prozore c. k. sudca. Iz Buzeta nam pišu, da su tamošnji propali talijanski ovih dana uprizorili bučnu demonstraciju proti c. k. kotarskomu sudcu dr. Stepančiću radi toga... što neće da puše u talijanski rog, kao što je puhala većina dosadašnjih c. k. sudaca. Pred stanoim g. sudca vikali su i urlikali biesni talijanski i napokon pobili mu prozore. Ali ti abručki junaci dadoše se u bijeg kano i zecovi čim opaziše dolazeće oružnike. I tu nam valja zabilježiti kano plod talijanske kulture u Istri!

Primiti smo sa zahvalnošću pastirski list gospodina krčkoga biskupa Antona, upravljen svećenstvu i vjernicima njegove biskupije.

Požarom unesrećenom Ivana Točiću iz Zrenja, doznatilo je naše uredništvo K 41 — koje pripisaloše dobri ljudi, kako je bilo već javljeno. Ako bi iko još šlogod poslao, uvijek smo pripravni primiti i spomenutomu siromahu uručiti.

Izpit zidarskoga majstora. Ovoga čedna položio je čestili naš mladi rodoljub G. Ivan Franković, zidar i posjednik iz Zupanje-runesove, obuna nastav su vrlo dobrim uspjehom izpit zidarskoga majstora pred c. k. gradjevnom komisijom u Trstu. Taj izpit trajao je što pismeno što ustmeno punih 8 dana. Čestitamo srdačno mladomu prijatelju i vrlomu rodoljubu.

Iz Pračano — občina Buzet — pišu nam 1. t. m. j.: Znamo g. uredniče, da Vas amošnje mesopustne crkvice neće mnogo zanimati, ali je ipak vrijedno, da se štogod o tom zabilježi našim narodnim protivnikom na rabaš a našoj mladeži na poduku.

Sarenjački mladići iz susjednog Sovinjaka gledaju na nas mrko. — kano i pas na mačku — uvijek izuzam zadnjih dana mesopusta, kad nas naime trebaju. Tako bijaše i ljetos. Došli su naime okrabuljani u naše selo pobirati jaja po davnom običaju. Nu došli su i pošli tiho, bez vike i buke, bez običnih „aviva“ — jer se valjda bojaše, da bi im mogla u kosari jaja popucati. Mi im nismo htjeli vratiti silu za ognjilo, već im dadasmo, što su tražili pustiv ih u miru. Oni — premda tobože fini i naobraženi — neobičavaju tako s nama u Sovinjaku i drugdje postupati.

I naši domaći sarenjaci nehtjedose zaostati za Sovinjskim drugovi. I oni se okrabuljali te pobirali jaja i kod nas Hrvata kroz dan a na večer priredili ples kod jednog ovdashnjeg sarenjaka.

Zadnji dan mesopusta posli su na večer nekoji naši čestili mladići u Sovinjaku na času vina, jer ga kod nas već dvie godine uzastopce bilo nije... Vraćajuće se kući posjetiše spomenuti ples, našli sarenjaka. Ovi, čim opaziše naše mladiće, stali su tuliti kano biesni urlikati „aviva“ a naši im odgovoriše sa gromkim „živio!“ Na to naskodiše na naše sa kosinom, drvom i željezom, nu naši se junacki obrauniše.

Taj junacki čin služi na sramotu onim sarenjakom i gospodaru kuće, koji bi bio

morao one smutljivce van baciti. Sarenjakom pomogao je naše psovati i neki tvrdoglaviti od Fiskala i neki Toni Sturlo, koji potiče od čestite jedne naše obitelji, koje članovi su uvijek pošteno i vjerno uz našu hrvatsku stranku stajali.

Nasim vrijednim Pračanom stavljamo na srce, da iztriebe između sebe ljulj, što ga je narodni neprijatelj posijao i da budu svi složni i jedini u svakom poslu, koji nas može dovesti do boljeg duševnog i tjelesnog stanja.

Iz Zrenja pišu nam 25. febrara: Ovdashnji krmjeli i sarenjaci pripravljali su se dugo na skupštinu podružnice svoje „Legje“ i na ples, koj se je imalo poslje skupštine održavati. Njim ne bijaše toliko ni do skupštine ni do plesa, koliko do bogate večere, koju se je imalo pripraviti. Ali prvi Talijani nehtjedose blizu niti otvoriše krmjelom kesu, na koju su računali.

Od učitelja „Legije“ škole zahtjevali su školske prostorije za ples i veselice, čemu se je učitelj dugo opirao, ali je napokon ipak morao popustiti. On im je sa razlogom dokazivao, da škola nije za zabavu, večere i plesove, da imadu kmetskih kuća za takove zabave, da im neće doći na ples ni konti ni baroni, ali sve to ništa nepomogne.

Na sve te razloge ostali su gluhi i nepomični.

Na to izvukoše iz škole klupe, slike i ostale pripreve za školsku obuku te nakitise prostorije umjetnim usresom. Iz crkve htjedose izvučti neko sjedalo za blagorodne pjesačice, nu tomu se je uzprotivio odnosni vlastnik.

Pozije razaslali su talijanašem i sarenjakom iz bliznjih mjesta i onim našim kmetom, koji su kod zadnjih izbora s njimi glasovali, nu od ovih im nedodje niti jedan, nego poznati naš odpadnik i izdajica ili kako mu ovdje kažemo suhi Krstić.

Nasi kmeci nehtjedose blizu jer nam nisu za talijanašne zabave, a talijanaši rekoh, da im je preveć 1 kruna uslaznine i da će radje za nju kupiti soli ili kruha gladnoj djeci.

Dupače ni isti učitelj „Legije“ škole nije pristustvovao toj zabavi već je radje pošao na pir u čisto hrvatsko selo.

Kad uvidiše, da neima gospode, da neima odrastlih, sakupiše oko 9 sati na večer njesto „dječurlije, koja su imali vikal: „Viva Istria italiana!“ dočim su svi skupa međusobom razgovarali hrvatski, pošto su riedki, koji znadu talijanski.

Tako Vam se eto vršila ta glasovita zabava uz obćeniti nemar i onih, koji bi se bili morali zauzeti za nju.

Dohodak je morao biti vrlo mršav jer djeca neimaju novea, gospoda nedađoše a kmet stišće ako ima kakov groš.

Talijanske novine nabrojaju obično poslje ovakvih zabava ili plesova silne prihode, koji mora da su često dvojenog porijekla, za to čekamo sa nekim zanimanjem, da vidimo kolik će pribićiti prihodi od ovog plesa.

Bolja sveza. Iz Beča javljaju nam, da je odredilo ravnateljstvo državnih željeznica, da se uvede novi brzi vlak između Pule i Divače, koji će imati svezu sa novim brzovlakom, koji vozi između Beča i Trsta i obratno.

U Pulu stiće će brzovlak iz Beča, odnosno iz Divače u 9 sati u jutro mjesto u 1 sat po podne, kao što je sada.

Za družbu sv. Cirila i Metoda na obilježnicu smrti dr. Starčevića. Vrio je liep običaj, da se na obilježnicu smrti velikog Hrvata dr. Ante Starčevića čitaju mise za blagi pokoj tog čeličnog pobornika hrvatske ideje. Liepo bi bilo takodjer, kad bi se na taj dan i hrvatski narod sjećao velikih umnika mlilorarima u narodne svrhe. U to ime položam pet kruna za družbu sv. Cirila i Metoda. Molim, da i ostale hrvatske novine podupru taj moj predlog, jer bi tako na obilježnicu smrti Starčevića liepa svota pala u krilo istarske družbe ili drugih rodoljubnih zadruga, a gore na visini rajla bi se stalno duša neumrog zatočnika hrvatskih prava.

Zadar, u ožujku 1901.

Rikard Katalinić Jeretov.

Krasan par volova. U zagrebačkih novinah čitamo, da je tamo dognao ovih dana seljak Gjuro Šerbec iz Trnja kraj Zagreba, par volova 6 godina starih, koje je sam uzgojio i prodao u Švicarsku. Taj krasan par volova težio je 24 metr. centa i 80 klg., metrička centa prodana je po 82 kruna. Visina volova iznašla 175 centm. a dužina 3 metra. Riedko ovo blago bijaše fotografirano u vrtu Novogradske pivarne, te je slika predana marljivomu gospodaru Šerbecu na uspomenu. On se već sada ponosi, da će za kratko vrijeme još liepsi par volova uzgojiti.

Koliko je izveženo dužica iz Rieke. U riečkih novinah čitamo, da je od tamo izveženo mjeseca jenara u razne luke inozemstva 4 milijuna i oko 500 tisuća komada dužica, koje su izradene većinom u hrvatskih i bosanskih sumah.

Iz blažene zemlje. Iz rimskih novina doznajemo, da su se u Ravenu pobunili seljaci i radnici, koji neimaju radnje ni ikakve zasluzbe, te su oni i njihove obitelji u najvećoj biedi. Preko 2000 tih nesretnika iz okolice Ravene htjelo je dne 26. febrara silom u grad, da traže zasluzbe ili hrane. Proti biednikom poslano je iz u grad. Dozvoljeno im bijaše, da pošalju načelniku i političkomu predstojniku deputaciju, koja im je predočila zdvojno stanje kmetova i radnika. Predstojnici oblastih obećahu nevoljnikom pomoć jer znadu, da bi se inače radnici latili i skrajnih sredstava ako ih se nespasi od silne biede i nevolje, koja vlada i u drugim krajevih blažene zemlje.

Književne:

Socijalizam, napisao dr. Krek. nakladnik kršćansko-socijalna zveza u Ljubljani, početi će izlaziti u mjesecnim svezcima. Svaki svezak stoji č 15 novč., a djelo će obsežati 12 svezaka. Predplate prima do konca marča g. Luka Smolnikar kap. vikar u Ljubljani.

Pouka u pekarstvo ili popularna uputa za svakoga. Napisao Andrija Zeininger. U Zagrebu 1901. Naklada pišćeva, tisk. Mile Maravića. Svezak I. Ciena 40 h.

Novo knjige. Adamović dr. Julije. „Francusko-hrvatski rječnik“ s označenim izgovorom. Vežan u platnu K 6, vežan u pol kože K 7. — Hangi Antun. „Život i običaji Muslimana“ u Bosni i Hercegovini K 2. — Montepin X. de. „Braće drame“ roman K 3-20. — Pazman dr. F. „Život sv. Josipa K 60. — Šišić dr. F. „Franjo barun Trenk“ i njegovi panduri. Istorička razprava K 1-50. — Tolstoj grof L. N. „Sevastopolske pripovijesti“, prevo dr. A. Harambašić K 80. — Sve ove knjige dobivaju se u kr. sveučilišnoj knjižnici Franje Suppana (R. F. Auer) u Zagrebu, ilica br. 16.

„Böhmische Thomaswerke“
iz Praga
javljaju, da je povjerena izključiva prodaja njihove
Thomas-ove muke (škorje)
za Trst, Istru, Goričku i Dalmaciju tvrđci
= Luigi Peritz u Trstu. =

naricu koje nije ni toliko jaka a da bi mogla uspješno braniti naše obale. On se tužio nadalje na zanemarivanje Dalmacije od strane svih vlada, na neprijateljsko postupanje sa Hrvati u svih pokrajinah, gdje su nastanjeni.

Generalni govornik hrvatski radikalni Iro govorio je protiv umirovljenja mnogobrojnih časnika.

Član talijanskoga kluba zastupnik Malfatti govorio je obširno o težnjah Talijana u Istri i našeg Primorja. Tužio se je na tobožnje zapostavljanje Talijana. Zagovarao istrojenje talijanskog sveučilišta, talijanskih pučkih i srednjih škola u Primorju; govori protiv hrvatskog gimnazija u Pazinu i protiv vinskog ključnja. Navlažio je na slavu kad toga što odbija zahjebu Talijana južnog Tirola.

Zastupnik Spinčić odgovorio je u kratko zastupnika Malfatti, — ispraviv njegove krive navode u pogledu školstva u Primorju.

Talijanski zastupnici bijahu radi toga silno ogorčeni, te su govornika neprestano prekidali. U tom se je odlikovao osobito glasoviti Beninati, kômu je zastupnik Spinčić pobacio poznatu činjenicu, da je onaj davno prije izbora za carskovo vijeće izjavio, da mora u Beč živiti ili mrlati.

Srbija. Sudbena oblast u Beču pozivlje sve baskinike i vjerovnike pokojnoga kralja Milana, koji drže, da imaju kakovo pravo na njegovu ostavštinu. Jedan između prijatelja nesretnog kralja prijavi, da se ovaj na smrtnoj postelji izjavio želju, da se ga nepokopa u Srbiji. Kad je razkralju slugao dan prije smrti brojav iz Niša od sina Aleksandra, bijaše Milan vrlo zadovoljan, što ga se je sin sjetio. Isti prijatelj kaže, da je Milan izjavio prigodom ženitbe kralja Aleksandra, da se neće dok je živ u Srbiju vratiti, niti poslije smrti; da neće, da ga tamo ponese. Dosadašnji ruski konzul u Biogradu Mansurov odputovao je na dulji dopust iz Biograda, kamo vele, da se neće više vratiti, jer da je opredijelio za neko visoko mjesto u ruskom ministarstvu.

Bugaraka. Ministarska kriza u Bugarskoj jest konačno sretno rješena. Predsjedništvo ministarstva preuzeo je Karavelov, a uz to i ministarstvo financija. Mihajlo Sarafov preuzeo je ministarstvo unutarnjih posla, dr. Aleksander Radev pravosuđa; Ivan Slavojkov bogoslojstvo i nastavu; Ivan Belinov javne radnje; Aleksander Ludskanov trgovinu i poljodjelstvo; general Popovjak rat; Belinov i Slavojkov jesu Karavelovevi; Danev, Sarafov i Ludskanov su Zankovljevi, a Radev je Macedonac, koji bijaše u svoje vrijeme i predsjednikom macedonskog odbora.

Otvorenje narodne skupštine bilo će danas.

Španjolska. Zapovjednik grada Madrida obećao je nekoj deputaciji, da će odmah dignuti obzadno stanje, čim bude imenovano novo ministarstvo. Bili će uzpostavljeni i ustavne garancije. Jedan republikanski list piše, da se pripravljaju Karlisti za novu pobunu. Novo ministarstvo sastavili će poznati španjolski diplomat Sagasta, koji će predložiti krajnici razpust parlamenta.

Jaka Afrika. Dogovori između lorda Kitchenera i burškoga generala Bothe nisu još uspješni. Oni se dogovaraju o predaji burških četa, koje su pod zapovjedništvom generala Bothe. Lord Kitchener, da pristaje na uvjete generala Bothe, nu reć bi, da se tim uvjetom protiv engleska vlada, koja hoće bazuvjetnu predaju svih burških četa. Kad bi se i predao general Bothe sa svojimi četami, general Dewet kani i nadalje boriti se protiv Englezom.

Mjestne

Sastanak novopredani domaćinstva. Pod predsjedništvom dra. Devosovića, neke vrsti (ali) Mladici Mr. Altes, držali je u utok sastanak novoga talijanskoga društva

Societata democratica, koju je osnovala ovih dana talijanska gospodari, da skupi za Mari sietem nove ljude, i svakoga koji bude namo i postovao talijanski jezik. Kako iz svakoga čina naših talijanasa; tako i laički probijao je na javu strah pred Slavcima. Pod dojmom toga straha; niudjani su nekolicini prisutnih socijalista i manđata u občinskom (dva) na račun talijanaskih mameluka, a dva na račun c. i k. moriarfca. U timi, konipta i mešitak su gospodari zbilja dosljedna. Tako ponudjaju i našim gdje im je voda do grla: Savincenti, Kanfanar, Višnjani itd. Uče. I tamo je pred izbore kompromis, a poslije izbora i Municipio italiano. U Pali su bili do sada s oba dvije ruke s mbrnartčom; sad bi htjeli jednu pruziti socijalistima. I tako i u bohot frigit. sve je dobro; samo da pokrje talijanski čela i da potare Slavene. Hrvatske narodne pjesme nazivju više puta ljude, koji se slično pohlašju: kurvin sine. Taj epitet zbilja nekim ljudima krstio pristoji.

Ali im i socijalista, koji su na vlas slični Talijanima. Drug Martin je n. p. onaj dlaka, koja označuje tršćanskoga velikoga Lamu Učekar. Svaka druga riječ po izvješću samoga Proletarija bila mu je agitatori slavi. Sloz zar socijalisti ne agitiraju, zar oni za svoja načela samo Boga mole? Nasa stranaka još pre malo i prepošteno agitira. Kad je Pietro Risinoido nazvao Spinčića i Laginju, točest, lagao je, zbjelj da lže, jer on zna dobro, da su obični Istrani. G. Martin možda nije hotiče lagao, ali je iz neznajanja rekao: da su naši agitatori došli i rekli seoskom pučanstvu: Talijani vas guče, mirite ih! Najprvo to nisu rekli nikad; jer naši nikoga ne mrze, nego samo svoje braće. Da, svoje, jer nisu nikad došli iz vanu, već rođeni na domaćoj tlu. Od onih biednih zatirača seljaka; ustade se na obranu svoju i svojih. I to učinaše i čine velikim vlastitim samoprogovorom, jer dok hrvatski renežali uzivaju masine koristi sa svojega izdajstva u redovima gospodujuće klase, a prinijera im i u Puli, nisti, izloženi i porugi i pogledu i pogledu života, ostali su sa poruganim i potlačenim narodom, uza svu materijalnu skodu i gubitke služaba. Socijaliste, ako im je zbilja do napredka čovjeka, imali bi se i oni zauzeti za seosko pučanstvo protiv gospodujućih klasi, te ako nista drugo otkrili zahtjevali za Hrvate, barem pučke škole, koje gospodari ne daju. Ako je istarskog seljaka Bog stvorio Hrvatim, zato je ipak čovjek! To nek imaju na umu! Pa ako vladu trši na njemačke škole 150 hiljada, a za talijanske 20, za hrvatske, koje su najpotrebnije, ne trši ni novčića.

Ali da, dok naš čovjek prisvoji kakvu novu ideju srecim i dušom, on se u nju ubliži, da misli eto sveta mu je dužnost rusiti i napadati ono, što je prije ljubio, pa ako to staro ima i zrnce dobra u sebi. Tako je n. p. gosp. Dorbić. A Martin, Verginella, Učekar i drugi? Nama se čini, da se ovi nebi ni malo, ma nimalo začali pruziti ruku Talijanima, za potlačenje Slavena.

U ostalom opazili smo — stojić uvijek na izvješćima novina — da je Dorbić bio ovaj put mnogo goropadniji, nego li onomad; kad je govorio o občinskim izborima. Prije je udario i jednom u bavi i drugom po obuču; bila je i njanjadora i nije bila manjadot. Sada pa je pušilo maha svojoj vratioj dalmatinskoj čudi i udario nemilice na kćerkinu naroda Verginella je odmah ustao da službeno ublaži govor Dorbića; dajne važnijim, da je ovaj govorio neslužbeno, kako bi se francuzki reklo, en sans titre. Vriedno je znati da ima službenih i neslužbenoga socijalizma i u Puli, što u Trstu. Uoć je Dorbić doživjeti, da će ga traktirati njegovim sadržaj; kao što je traktirao službeni Učekar, neslužbeno; i baština, osobito ako bude odveć govorio hrvatski. Nego razlika je medj njima i

službenim, i ta što je on protiv privatnom, a za kolektivno vlasništvo. Službeni — Martin i Verginella — oni imaju bit više za privatno, kad je eto, ili priborito u novom izdanju narešen etiketom Proprietari Martin e Verginella. Da su barem stavili Martin, Verginella & Comp, možda bi Dorbić blaži bio. Svakako dakle i medju njima ima u a n e. Mi ostajemo kod sve komedije nasega mnjenja, da je medju socijalistama mnogih zrelih za demokratiku; te ako u nju za sada ne udju, ponizit će socijalizam u Puli prije ili poslije do stafaže talijanske klake.

Sokolska odborska sjednica obdržavati će sutra u subotu o občinskoj dobi. Jer je to zadnja sjednica prije glavne skupštine, opozorju se braća odbornici, da dođu u potpunom broju, jer imade iia dnevnim redom važnih stvari. Zdravo! Odbor.

Pokrajinske

Imenovanje. Vježbenik kod c. kr. zemaljkoga suda u Trstu, g. Antun Rabler imenovan je pristupnikom kod istog suda.

Zamolje umirovljenje. C. kr. zemaljski školski nadzornik u Primorju g. Antun vitez Klodić-Sabladoski zamolio je — kako piše tršćanska, Edinost, za umirovljenje. Već se nateca imena onih, koji žele zasjesti stolicu zemaljkoga školskoga nadzornika. Ta stolica nije u današnjih okolnostih ni mehka ni udobna, što je valjda i prinukalo g. viteza Klodića, da zamoli umirovljenje, premda ga vidjamo još čila, jaka i zdrava i svakako još sposobna za rad na polju naše narodne prosvjete! Mi neznamo koji će od kandidata zasjesti onu stolicu, ali naša je želja opravdana; da ju zasjede muž u svakom pogledu sposoban, odličan strokovnjak, muž noobrazen, neodvisan i značajan. Za sada toliko našim zastupnikom na uvaželje.

Maće Krautar Bančina iz Rakotula — nije više medju živima. Iza oduze, teško i neutiljivoj bolesti, providjen svim duševnim okrepama, u dobi od 48 godina preminu dne 4. marča na 6½ sati u jutro; oplakan od svih svojih sumješćana i od mnoštva ostalih rodoljuba. Opravdana je ta velika žalost za njim, jer kojemu rodoljubu u Istri nije poznat od preko 20 godina ovaj kremen-borac na narodnom polju? Ne štedeć ni truda ni troška, neumorno je i uztrajno radio za napredak svoga naroda. Neustrasiv pred silnim protivnikom do zadnjih dana svoga života ostao je na poprištu u ljutom kreševu naroda ove obline. Koliko je bio na glasu i koliko stovanja je uživao medju našim pučom, dokazalo je mnoštvo prisutnika pri njegovoj pogrebu; ne samo iz Rakotlaha nego i od tolikih podobčina, gdje se je doznalo za njegovu smrt. Tielu mu lalaka zemljica; a duši vječni pokoj i neumrla uspomena u narodu.

Za izpitnje prosvjede protiv izboru dra. Rizzi bio izabran kao izvjestitelj dr. Bartoli kao suizvjestitelj dr. Plantan. Kad se je u legitimacijskom odgovoru govorilo o tom, kômu da se izrči taj prosvjed na izpitnje i izvjestaj, te reklo da su prosvjedni spis hrvatski ili slovenski, onija je izjavio dr. Bartoli, da i on razumije te jezike. Jedino taj njegovoj izvaji ima se pripisati; da je nekoliko zastupnika dalo svoj glas dr. Bartoli, te da je on sa jednim glisom većine bio izabran izvjestiteljem. Eto dakle, da i dr. Bartoli kaže u Beču da zna hrvatski i slovenski; kad niu to ide u prilog; kad možda misli, da bi se moglo stogod zabasuriti ili zategnati sa izvjestajem. Nego dalo mu se je sa izvjestitelja; koj će stalno gledati da prosvjede dobro izpita i na dobru izpita. Da je pak u obće bio dr. Bartoli izabran izvjestiteljom, ima se pripisati i tomu; što je manjkatlo nekoliko članova odbora, a medju njima i dr. Susterski. Kaže se u ostalom, da će naknadno imenovati dra. Bartoli suizvjestiteljom izvjestitelju Plantanu za

izpitnje izbora dra. Bennati. Mi neznamo ništa protiv tomu. Mi se nebojimo, kako se boje Talijani, nepristranoga izpitanja izbornih protesta. Nam je do istine i pravice.

Protiv novom c. k. savjetniku okružnoga suda u Rovinju g. dr. Veroni. Javljimo se nedavno; da bijaše imenovan odličan činovnik i pravnik g. dr. Verona iz Dalmacije c. k. savjetnikom okružnoga suda u Rovinju. Talijanaski listovi Dalmacije dojavili su primorskim drugovima; da je taj novi savjetnik bio u Dalmaciji pristasa hrvatske stranke. To bijaše dosta istarskim i tršćanskim lažliberalnim novinarom; da dignu nebo i jako protiv novomu savjetniku. U tom pogledu igrao je prvut ulogu zloglasni tršćanski Židovčić, koji mora da ilitake u svaku rupu svoj grbavi nos.

Ta vika židovsko-tršćanskih listova pobudila je talijanske zastupnike u Beču, da stave interpelaciju na ministra pravosuđa protiv imenovanja rečenog savjetnika. Interpelaciju stavio je kano najmu driji i najučetiji izmedju njih naš polemitički Benedelo bar. Polesini iz Poreča.

Gospoda interpelanti obaraju se na predsjednika prizivnoga suda u Zadru, koji da je to imenovanje prospjelo; jer da je dr. Verona zaručnik njegove kćeri.

G. dr. Verona bijaše imenovani savjetnikom jeste dodase mlad, ali njegovoj ljeti protivnici nemogu mu odreći svih potrebitih svojstva za ono odlično mjesto. On bijaše imenovan na mjesto c. k. savjetnika pl. Tartalje, koji je bio premjestaj u Dalmaciju. Taj premjestaj nije predložio predsjednik prizivnog suda u Zadru van onaj u Trstu.

Vjerujemo, da to imenovanje neće biti povoljno domaćim i starijim činovnikom, ali svi pitamo g. baruna Polesina-a, gdje je bio on ili njegovi drugovi nedavno; kad su u Trstu jednoga veoma mladoga židova predpostavili starijim i sposobnijim činovnikom sudbeno struke? Ali, da; ono bijaše Talijan i židov, a ovo je Hrvat i katolik, pak nemože biti pravó ni židovima ni njihovim lažliberalnim sliđenikom.

Novi namet za Istru. Zemaljski odbor u Poreču zaključio je, da uvede za god. 1901. odgovarajući namet na izravni porez za pokrće zaostataka od školke fakse i za pokrće holničkih troškova u sliedećih mjestnih občinah Istre: Labin, Plomin, Buje, Ciltanova, Grožnjan, Kopar, Dekani, Dolina, Marezige, Milje, Očišća, Pomunjan, Podgrad, Jelsane, Materija, Cres, Barbana, Vodnjan, Lošinj Veli i Mali, Osor, Motovun, Oprtalj, Vizinada, Višnjani, Vrsar, Poreč, Buzet, Roč, Piran, Tinjan, Boljun, Zminj, Pazin, Pula, Kanfanar, Bale, Rovinj, Nova Baška, Omisalj, Dubašnica, Dobrinj, Punač, Krk, Vrbanik, Kastav, Mošćenice i Volosko.

Sretnog li naroda Istre, kako brižno skrbi zemaljski odbor za nove namete!!

Svoj svom! Nasim i našim susjedi u Istri nastoje vriek; da popune svako izpraznjeno mjesto kod obćina; zemaljkoga odbora, kreditnog zavoda ili bilo gdje svojimi ljubimci. Pri tomu nepitaju da li je molitelj ili preporučeni uspobljjen za dotično mjesto ili ne. Kod toga odlučuje glavno to, da je dotičnik pristasa vladajuće svojte, za ostalo se i ne pita. Takvog jednog ljubimca — smislesle nedavno kod zemaljkog kreditnog zavoda u Poreču. Imenovase naime kod tog zavoda A. Pesante-a, tajnikom — premda nezna ni riječi hrvatske ili slovenske. On je Talijan i nećak našeg osobitog prijatelja pred. kanoñika Pesante-a — ljutog protivnika naše glagolice — pak mirna Bosna!

K gradnji istarske željeznice Trst — Poreč. Na temelju dražbenog natječaja podielilo je ministarstvo željeznica gradnju jednog diela (komade 8., 9., 10., 11., 12) nove željeznice pruge Trst-Poreč tvrdki gradovinski poduzetnik Brunetti, List i Radl. Do sada odane su radnje na toj pruzi sve do Vizinade.

Izvanredna skupština podružnić družbe sv. Cirila i Metoda za Istru — u Zrenju obdržavana bijaše — kako bijaše

jurve, javljeno dne 17. t. m. j. po podne
Članova i. gostova dohrlilo je iz bliza i
daleka na tu skupstinu. Rodoljubi naši iz
Buzeta, Pregare, Gradiņa, oprtaljskog
krasa itd. posjetile skupstinu u tolikom
broju, da bijaše kuća sastanka puna. Čla-
nova podružnice bijaše preko 70. Naši ro-
doljubi Ante, Tončić-Cekin i Ante Grđina
govorili su o važnosti družbe i o potrebi
narodne pučke škole. Mnogobrojno občinstvo,
slušalo ih pažljivo kao svecenika u
crkvi.

Poslije skupštine ostase na okupu
članovi podružnice i njihovi gosti te se
zabavljahu dugo vremena miloglasnom
pjesmom i ugodnim razgovorom.

Za našu družbu sabraše na tom sa-
stanku kruna 7 i 40 filira.

Kmeti, u pogibjel! Na zadnoj
skupštini podružnice zlosretne „Lega Na-
zionale“, obdržavanoj prošle nedjelje u
Humku (Umag), priobćio je občinski na-
čelnik de Franceschi, da su učinjeni po-
trebiti koraci, da se sagradi i što prije na
trošak „Lega“ školska zgrada u Kmeti, i
da mu je obćeno načelnik pijsanski, da će
se početi za koji dan sa jednom deputa-
cijom u Kmeti, da se konačno pitanje
gradnje uredi.

Selo Kmeti, u občini Humak — pre-
krstili su istarski talijanasi u „Meti“ te
kao što su, prekrstili hrvatsko ime, tako
kane prekrstili ili raznarodili tamošnji hr-
vatski puk u čiste Talijane pomoću „Le-
gine“ škole.

Proli tomu paklenskomu poduzeću
nemožemo drugo, nego da najsvetacnije
prosvjedujemo i da zamolimo tamošnji naš
puk, da se čuva svojih grobokopa, koji
dolaze k njemu pod krinkom narodnih
prosvjetitelja, a u istinu nisu drugo nego
njegovi duševni krvnici.

**Vježbe e. i kr. mornarice u Kvar-
neru.** Iz bečkih novina doznajemo, da će
se ljetos vršiti velike vježbe naše vojne
mornarice u Kvarneru nakon velikih voj-
ničkih vježba, koje će se prije obdržavati
u Hrvatskoj i Mađarskoj. Vježbam e. i
kr. mornarice će se prisustvovati i Njeg.
Veličanstvo car i kralj Fran Josip, koji će
stići u tu svrhu mjeseca agusta na Rieku.

**Pjevačko-šitalačko društvo „Svo-
boda“** kod sv. Antona kod Kopra, prire-
đuje za dne 14. aprila t. g. prvu zabavu
sa pjevanjem, deklamacijom, šaljivim pri-
zori, tombolom i plesom.

Za slučaj nepovoljna vremena odro-
čiti će se zabava za osam dana.

Odbor „Svobode“ moli ostala pjevačko-
zabavna društva iz Koparsčine za moralnu
i materijalnu podporu.

Za družbu sv. Cirila i Metoda
sabrali Tinjanci u Baderni kod g. Burica
— na predlog učitelja Iskre K 650, dne
17/2., vraćajući se iz zabave Sv. Lovreča
pazenatičkog.

**Ženska podružnica družbe sv. Ci-
rila i Metoda u Kastvu** obdržavala je
2. veljače redovitu, godišnju, glavnu
skupštinu.

Gospodja predsjednica Jeka Grosman
pozdravi sakupljene članice, preporučujući
im, da se sjete više puta naše družbe,
sabitajući kod svake zgode i najmanje
darove za istu. Napokon se zahvali na
časti, ali na obće zadovoljstvo bude opet
predsjednicom. Tako isto ostade tajnica,
Blagajnicom hješe izabrana gdjica Lidija
Bačić.

Članarinu za god. 1899. uplatila je
po K 2 Kornmüller Jelisava; — za g. 1900.
po K 2 Dubrović Marija, Guernatto Mila,
Jardas Ivka, Karlaravis Ana, Karlaravis
Olga, Kornmüller Jelisava, Rubesča Anulija,
Spinčić Ida, Spinčić Milka, Šepić Jelisava,
Vasilčić Ivana, Vlah Marija, — po K 1
Gaus Josipa, Spinčić Ivana, Rubesča Luiza,
Trinojstić Jelisava, — za g. 1901., po K
2 Babić Amalija, Babić Cilka, Babić Jen-
ka, Dukić Antonija, Grosman, Jenka,
Grosman Ema, Jelusić Ernesta, Jelusić
Nadala, Jelusić Ludmila, Karlaravis Ana,
Karlaravis Olga, Kleinmayr pl. Ema, Kučić
Tereza, Marot Ana, Rubesča Alja, Rubesča

Amalija, Spinčić Albina, Šustar Ana, Vlah
Marija, Zottmann Monika, — po K 1
Babić Gizela, Babić Lidija, Kučić Marija,
Kučić Nadala, Jelusić Ema, Munić Dorina,
Stanić Marija, Sirola Josipa, Buzdon Cilka.
— Kod zabave, koju je priredila hr-
vaticaonica u Kastvu 3. veljače, razprodale
se na predlog gosp. načelnika Mirka
Jelusića, knjizice: — Zivotopis grofa Janka
Draskovića, u sponem prenoša njegovih
kostiju u otadžinu g. 1803. — Od toga
umislilo 15 K i 14 h.

**Članom-utemeljiteljem društva
„Hrvatskih književnika“** postao
je i naš narodni zastupnik g. prof. Vje-
koslav Spinčić.

Preporučamo toplo to plemenito i
veoma korisno društvo našim imućnijim
rodoljubom.

**Česki židov širitelj talijanske kulture
u Primorju!** Nepobitna je istina, da su
židovi u Primorju u obće, napose oni u
Trstu najveći naši narodni i vjerski dus-
mani. Oni su na čelu čitavomu pokretu
proti nam Hrvatima i Slovencima. Židov-
ski novine, židovski vrlovi, židovska druž-
tva i pojedini židovi pod krinkom talijan-
stava i iredentizma raztvoraju u Primorju
sav društveni život nesamo među samimi
Talijani, te nastoje, da se svaku i tamo,
gdje im kano židovom absolutno, neima
mjesta.

Tako su ovih dana spravili opet jed-
nog svoga, gdje nebi ni kao tuđinac ni
kao židov pod nijednu cieniu imao sjediti.
Na zadnjoj skupštini tršćanske podružnice
zlosretne „Lega Nazionale“ bijaše izbran
u odbor česki židov, odvjetnik Raiser,
koji se je kao mladić u Českoj borio za
prava českoga naroda. Taj česki židov
premjesio se je u Trstu u radikalna Tali-
jana, dodje li u Francezku biti će Fran-
cez, u Tursku — Turčin i sve što hoće.
I to da su širitelji talijanske kulture u
našem Primorju!!

Talijanske pučke štedionice. U
novije doba počeli su i talijanski kolo-
vodje Istre povadjali se za nami usta-
novljivanjem seoskih zajmovnih blagajnica.
Prvu takovu štedionicu i posujilnicu ustrojise
— u koliko se sjedećo — u Sisau (ob-
čina Pula) pak onu Momjanu, Galezanu,
Vincenti i Rovinju.

Snda kane ustrojili dvie takove po-
sujilnice, i to jednu u gradu Puli a drugu
u Oprtju. Na taj korak prisilile su Tali-
jane naše posujilnice, kojih imade već lepi
broj u raznih mjestih Istre, i kojim se
utiču za pomoć isti talijanski seljaci. Tali-
janske vodje odlučise se teško na taj
korak, jer će si tim otuđiti, ili bar oz-
lovoljiti svu onu mnogobrojnu četu tali-
janskih lihvara ili pučkih krvopija, koji
su jednakom krvoločnošću izvopjali krv
koli našemu toli talijanskomu seljaku.

Ustrojenjem seoskih zajmovnih bla-
gajnica i posujilnica nestati će tim bez-
dušnikom glavno vrieo njihovog onosnog
poduzeća a tim i njihovog blagostanja.

Naš seljak oslobadja se po lagano i
redomice iz pandza tih „pučkih do-
brotvora“, koji su mu davali posuda
u gotovom ili u živežu sve dotle, dok su
znali, da njegovo vriedi dva, tri puta više
negó li je on od njih dobio. Oni su me-
đutim sami pisali, računali i zaračunali
bez ikakvog piksa. Od neznanog zajma
ili posude narasno bi ogroman dug, jer
se papir pustio pisati a sirota seljak nije
mogao ili smio znati što se piše i kako
se računa. Kad nebi mogao platiti više
ni glavnice ni interesa, tada hajde s nje-
govim posjedom pod hubanj, ili na dražbu,
gdje bi krvopija za pol cienne ili još za
manje kupio posjed od siromašnog seljaka.

Takovih primjera imademo u srednjoj
i zapadnoj Istri na stotine i sada čeka
našem posujilnice teška zadaća, da sirote
pridignu, da njihove posjede oslobodi ili
da, propriće, bezicenu razprodaju.

Pojedine naše posujilnice pomogle su
mnogim nesretnikom, koji bijahu izručeni
jurve na milost i nemilost takrimi bez-
dušnikom. Još imade u Istri sila bozja i

naših i talijanskih seljaka, kojih posjedi
jesu obterećeni hipotekami talijanske go-
spode lihvara. One, jedne i druge valja
osloboditi i to je zadaća pučkih posujilnica
i štedionica. Talijanski prvaci Istre pre-
plasiše se blagotvornog djelovanja naših
posujilnica te se konačno odlučise i oni
za ustrojenje sličnih novčanih poduzeća
za talijanskoga seljaka, radnika i maloga
obrtnika.

Od strane njihovih krvopija, biti će
zamjerje, ali pomoći će svomu puku. Da
dodje laglje do postenog zajma i da bolje
uleži svoj teško zasluženi novčić a pomoći
će si i njihov i naš puk sama sebe i
očuvati obstanak takvih prekoristih za-
voda jedino, ako bude točno odgovaraju
preuzetim obvezama, te uredno plaćao
obroke i kamate. Točni plaćaoći pomažu
sebe i blagaju, netočni upropašuju bla-
gaju, a tim i sebe.

**Nevl mcert o dalmatinskoj, tako
zvanoj preko-otočnoj željeznici.** Dvorski
savjetnik i zastupnik na carevinskom vieću
g. vitez Vuković iz Dalmacije priobćio je
je u jednom bečkom listu svoju osnovu
ili mcert o dalmatinskoj željeznici, koja
bi spojila istarsku državnu željeznicu kod
postaje Lupoglav, iduće dolinom Boljunčice
u zaljev Plominski, pak prevoznim paro-
brodom na otog Pag i odayle preko že-
ljeznog mosta i u Dalmaciju. Pošto zasjeca
ta osnova i u gospodarske problike naše
Istre, priobćiti ćemo ju i mi, čim nam
bude prostor lista dopustio.

Novčavanje u Istri. Ljetos će se
vršiti novčavanje u Istri kako sliedi: U
Krku, će biti novčavanje dne 26. i 27.
marča; u Lošnju dne 1. aprila; u Poreču
dne 22. marča; u Labinu dne 13. i 15.
aprila; u Voloskom dne 16., 17. i 18.
aprila; u Kopru dne 6., 7., 8. i 9. maja;
u Piranu dne 10. i 11. maja; u Rovinju
dne 4. maja; u Puli dne 3., 9., 10., 11.
i 12. aprila; u Buzetu dne 29. i 30. marča;
u Pazinu dne 18., 20. i 21. marča; u
Podgradu dne 22. i 23. marča; u Moto-
vunu dne 26. i 27. marča; u Cresu dne
29. marča; u Buzju dne 18. i 20. marča.

**Koprani na uspomenu kralja Um-
berta!** Talijanski gradici Istre povadjuju
se obićno u demonstracijah za Italiju za
tršćanskimi židovi i lažliberalci, koji vedre
i oblače na tršćanskom magistratu. Ovim
se obićno takve demonstracije posreće, jer
su u tom izkusniji i jer znadu bolje iz-
hjeći sukuba sa kojekakvim paragrafi.

Naši istarski talijančiči sliede ih rado
u takvih demonstracijah polag one: „vi-
dija zaba gdje konja kuju...“, ali nisu do-
sta spretni ni opreznji, pak laliko nasjedu.
Tako nasjedoše i slavni gradski otci slav-
noga Kopra grada, koji su u sjednici ob-
ćinskog zastupstva dne 10. agusta 1900.
svetčano zaključili, da se doznači iz grade-
ske blagajne gradskom širotištu 2000 kruna
na počast uspomene Umberta I. kralja
Italije.

Stvar je, kako vidite, jednostavna i
nedužna, jer se radi o daru, o plemenit-
tom djelu i o pokojnom kralju, koji ne-
može biti više nikomu pogibljan.

Ali c. kr. namjestništvo u Trstu ne-
bijaše toga mnjenja. Ono misli, da je ono
slavno zastupstvo prekoraciilo svoj djelo-
krug. Misli nadalje, da smrt kralja Um-
berta nezajeca u interese grada Kopra i
da se gornji zaključak obće zastupstva
mora smatrati manifestacijom, koja se
„mora protiviti patrioćičkom čustvu sta-
novnika one obćine“.

I mi se slazemo ovaj put sa c. kr.
namjestništvom, da onaj zaključak zastup-
stva grada Kopra nebijaše drugo nego
politićka demonstracija, ali neslazemo se
s njim u tom, kako da bi se onaj zaključak
mora protiviti patrioćičkom čustvu stano-
vnika grada Kopra: U tom pogledu po-
znaju gospoda na namjestništvu
slabo Kopranc, to bi se mogli toćnije oba-
vitišiti kod g. pl. Schaffenhauera. U osta-
lom, ako gg. na namjestništvu nevjeruju
nama, neka se izvole popitati kod gg.
Madanizze, Bennati-a, Derina, Cobola,

Delbella, Gambina itd. itd. u Kopru: Ova
gospoda vedre i oblače u Kopru —
ako nam se dokaze, da se je gornji za-
ključak protivio njihovom patrioćičkom
čustvu“, skinuti ćemo kapu i moliti sku-
pštinu za oproštenje.

„Mi držimo dakle, da se onim zaključ-
kom slaze ogromna većina koparskih gra-
đjana — jer ih je za onakve demonstra-
cije vladajući sustav usposobio.“

Medjutim koparskog gospodi ne treba
zdvajati, jer još nije sve izgubljeno. Oni
imadu pravo utoka — i utekoše se na
ministarstvo. Jošte nije dakle posljednja
rečena — još se može spasiti kozu i ze-
lje.

Važan predlog. Na zadnoj skupštini
podružnice „Družbe sv. Cirila i Metoda“
za Istru, u Splitu stavljen bijaše i pri-
hvaćen jednoglasno vrlo važan predlog,
koji — bude li oživoren — donieti će
našoj „Družbi“ obilato blagoslovljena ploda.

Vrio nam je, mlo, Me je taj predlog
potekao izvan ravateljstva „Družbe“ i od
hrvatske nam braće izvan Istre, u bratskoj
nam Dalmaciji, koja s nami iskreno čuli
i misli.

Predlog splitske skupštine, glasi, da
se pozove posebnom spomenicom ravna-
teljstvo „Družbe sv. Cirila i Metoda“ za
Istru, da učini sve što treba i poduzme
sve korake, da se istarsko prosvjetno pi-
tanje proglasi obćim prosvjetnim slaven-
skim pitanjem u Austriji.

Glasiio hrvatske narodne stranke u
Dalmaciji, splitsko „Jedinstvo“, iz kojeg
vadimo ovu rađostnu viest, poprćuje
gornji predlog ovim razglablanjem:

„Jasno je, da sa Istru, Trst, Gorica, pi
i Koruška sa Stajerskom murve strazi i ovih
jadranskih obala i južnog slavenstva, partve
slavenske straze proti bujicama talijanskim i
germanskim.“

U Istri, i ako smo u ogromnoj većini
nama se ne podižu škole, kao Talijancem,
ni srednji zavodi kao Niemcem, a ipak i ako
Talijanci uživaju sve blagodati „milog im si-
stema“ još im nije dosta, još oni kupe novce
i za „Lega Nazionale“, da izrodjivaju našu
djecu, jer pojme vrlo dobro položaj Istre.

Raznorodjivanje Istre Talijanci su već
de facto proglasil i „narodnim“ talijanskim pi-
tanjem, i za „Lega Nazionale“ u njih se je
ćieli talijanski narod, a obilnih prisosa dolazi
i iz Italije. Jednako je i sa njemaskim „Schal-
vereinom“, koji podize njemačke škole u Slo-
veniji, pomoću cilog njemačkoga naroda, na-
ročito iz Germanije. A mi? Mi, izloženi „Legi“,
kao i braća Slovenci „Schalvereinu“ lokal-
zovani smo se. Istarsko prosvjetno hrvatsko
pitanje ostalo nam je istarskim, po nešto
obćim hrvatskim, jer ni hrvatski narod do-
voljno ne pomaže braću u Istri, kimo li svi
Slaveni u državi.

Predlog dakle na to smjera, da i Hrvatima
Istre priskoće u pomoć svi Hrvati i svi Slaveni
ove države, da i mi borbu za obćinač — pro-
svjetnu borbu u Istri, na onoj mrtvoj strazi
jadranskih obala, Balkanu na podnožju, pro-
glasimo obćom slavenikom, da pozovemo sve
Hrvate, i braću Čehe, i Poljake i Rusine; da
nas ne zaborave, da se nas sjede, da pomognu.
Ufano se, da će uprava društva u Opuzju
shvatiti važnost predloga i ozbiljno se zauzeti
kod slavenske stampe u obće, slavenskih rodo-
ljuba i prosvjetnih slavenskih društva, te se
svim ovim obratiti zgodnim proglašim, i što
prije prirediti, gdje nauže za zgodnije obće
slavenski prosvjetni zbor, kako da se pomogne
tužnoj Istri — a za nam ufamo se, da će i
braća Slovenci učiniti jednako za Trst i Goricu
i Sloveniju. Proglasio ovako naše pitanje obćim
slavenskim, dobili će drugi, veći, velenstveniji
oblik, biti će lijudaju puta više koristi i fra-
terjalne i moralne, a svi će činiti kako
nam je, i za što smo prisiljeni svojim željevima
osnivati na početku XX veka narodne škole;
da bi djecu svoju spasili, a da ne postanu
pitem tuđij propaganda, roda svoga janjčari.
U ime: Pomož Bog!

Izpravak. Nekoliko izisaka današ-
njega glavnoga lista, tiskan je pogriješno:
Br. 8. Pula, 20. marča. Neka se izpravi
pravo; Broj 20. Pula dne 8. marča.